

Rektor Janáčkovy akademie múzických umění v Brně a děkan Divadelní fakulty JAMU s hlubokým zármutkem oznamují, že dne 3. května 2014 ve věku 82 let náhle zemřel dramaturg, teatrolog, kulturní historik a pedagog

prof. PhDr. Bořivoj Srba, DrSc.

Narodil se 19. listopadu 1931 v Bílovicích nad Svitavou. V letech 1951–1955 studoval a absolvoval na Katedře dramaturgie a divadelní vědy na JAMU v Brně. Doktorátu filozofie dosáhl na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze roku 1967, titulu kandidáta věd (CSc.) roku 1990 na půdě Ústavu české a světové literatury ČSAV v Praze, titulu doktora věd roku 1992 na Masarykově univerzitě v Brně.

Svou uměleckou dráhu zahájil roku 1954 pětiletým působením ve funkci dramaturga Krajského divadla v Brně (později přezvaného na Divadlo bratří Mrštíků). V letech 1959–1967 byl hlavním dramaturgem Mahenovy činohry Státní divadla v Brně (dnes Národní divadlo Brno). Zde přes odpor tehdejších úřadů prosazoval osobitou a myšlenkově svobodnou dramaturgii, v níž byla významnou nejen linie uvádějící Bertolta Brechta, ale i inscenace prvních her Ludvíka Kundery a výrazných děl současné světové tvorby jako Pronásledování a zavraždění Jeana-Paula Marata od Petra Weisse a další. Významným dramaturgickým činem byla jeho spolupráce s Janem Kopeckým – uvedení Komédie o umučení a slavném vzkříšení Pána a Spasitele našeho Ježíše Krista, Komédie o Anešce, královně sicilíánské a v neposlední řadě i příprava inscenace Cenci podle Antonina Artauda.

V roce 1967 spolu se svými žáky – posluchači režie Evou Tálskou, Zdeňkem Pospíšilem, Petrem Scherhauserem a studenty herectví na JAMU, k nimž se přidružili mladí umělci dalších oborů, založil nezávislé tvůrčí sdružení Mahenovo nedivadlo Husa na provázku, pro něž vytvořil koncept tzv. nepravidelné dramaturgie. V prvním amatérském období 1967–1971 Husa na provázku, od března 1969 vynucené

přejmenovanou na Divadlo na provázku, jako umělecký šéf a dramaturg řídil (po roce 1970 pro překážky politického druhu utajeně). Od profesionalizace až do roku 1989 s tímto divadlem spolupracoval utajeně jako koncepční dramaturgický konzultant, po listopadové sametové revoluci roku 1989 pak již veřejně především jako dramaturg významných inscenací Evy Tálské. I v době mocenské vyloučení z veřejné divadelní tvorby byl velkou autoritou zejména pro mladé tvůrce, stal se proto hned v prosinci 1989 prvním předsedou divadelními stávkovými výbory založeného profesního sdružení Divadelní obec. V roce 1997 spoluzakládal Teatrologickou společnost, které rovněž po dva první roky předsedal, v šedesátých letech stál u zrodu a po jeho obnovení byl konzulem uměleckého Sdružení Q.

Od roku 1958 působil jako pedagog na divadelní katedře JAMU, od roku 1961 rovněž na divadelně-vědném oddělení brněnské filozofické fakulty, a to v obou případech až do roku 1970, kdy byl donucen tyto školy opustit. Poté se po určitý čas scházel se svými posluchači na seminářích ve svém bytě, od roku 1986 pak vedl tzv. Divadelní školu brněnského Centra experimentálního divadla, na níž učili v té době zakázaní divadelní pedagogové studenti, kteří nebyli přijati na tehdejší oficiální divadelní školy. Roku 1990 se na obou zmíněných veřejných vysokých školách a ve dvojím různém docentském řízení řádně habilitoval a roku 1991 byl jmenován profesorem pro teorii a dějiny divadla a literatury na Masarykově univerzitě a pro obor autorské výchovy a dramaturgie na Divadelní fakultě JAMU (u jejíhož zrodu v roce 1990 stál). V devadesátých letech na FF MU vybudoval a až do roku 2000 vedl Ústav divadelní a filmové vědy, na JAMU v téže době Ateliér divadelní dramaturgie Studio D a Kabinet pro výzkum dramatu a divadla, dlouhou dobu zde také předsedal Oborové radě doktorského studia.

Od ukončení svých studií se souběžně s výše popsanou činností zabýval prací divadelně teoretickou a divadelně historickou. V letech 1963–1990 působil jako vědecký asistent a odborný pracovník Ústavu pro českou a světovou literaturu ČSAV v Praze, který se mu stal po zákazu umělecké a pedagogické činnosti od roku 1970 azylem pro badatelskou a tvůrčí vědeckou práci.

V oblasti bádání v oboru teorie a historie divadla, eventuálně obecné kulturní historie, kromě prací knižně vydaných v rámci rozsáhlých kolektivních děl, jako byly např. *Československá vlastivěda*, *Dějiny českého divadla*, *Encyklopedie českých divadel*, *Postavy brněnského jeviště* a další, včetně spolupráce na řadě sborníků, vydal knižně jako samostatné spisy monografie: *Poetické divadlo E. F. Buriana* (1971), *Insceinační tvorba E. F. Buriana 1939–1941* (1980), *E. F. Burian a jeho program poetického divadla* (1981), *O nové divadlo* (1988), *Umění režie* (1996), *Múzy v exilu* (2003), *Řeči světla* (2004), *Více než hry* (2006), *V zahradách Thespidových* (2009), *Vykročila husa a vzala člověka na procházku: Pojd!* (2010) a *Paralipomena – K aktuálním otázkám metodologie výzkumu divadelní tvorby* (2011). Publikoval větší počet rozsáhlých studií v odborných domácích i cizích revuích, např. v *Estetice*, *České literatuře*, *Divadle*, *Divadelní revui* a v *Maske und Kothurn*. Za svou divadelní, vědecko-výzkumnou a pedagogickou činnost obdržel řadu ocenění: Národní cenu, Cenu ministra školství, Cenu města Brna, Cenu rektora Masarykovy univerzity, Zlatou a Stříbrnou medaili JAMU, ocenění festivalu NEXT WAVE „Živoucí poklad“ a další.

Veškerou svou činností uměleckou, vědeckou i pedagogickou, svými zásadovými postoji a lidským a etickým příkladem zanechal výraznou stopu ve vývoji českého divadla od padesátých let až po současnost a nesmazatelnou vzpomínku v srdcích svých žáků a spolupracovníků.

Čest jeho památce.

**Smuteční rozloučení se koná v pondělí 12. května 2014 ve 14.45 hodin
v obřadní síni krematoria města Brna, Jihlavská 1**